

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 95

Sreda, 25. novembra 1936

Leto XI

Notranja politična vprašanja dozevajo

Za koncentracijsko vlado

Samo JRZ je proti

Ako nas znamenja ne varajo, stojimo pred preokretom v notranji politiki. Čas zastoja je najbrž minul in nadejati se je, da se bodo dogodki odslej razvijali z večjo naglico.

V tej domnevi nas potrjuje več okoliščin: izdelava osnove sporazuma srbskega dela združene opozicije za skupen nastop z gibanjem dr. Mačka za ureditev hrvaškega narodnega vprašanja v okviru državne skupnosti; avdijenca dr. Mačka pri knezu-namestniku pred njegovim odhodom v London; službeni obisk dr. Korošca v Zagrebu in izjava dr. Stojadinovića na shodu v Skoplju.

Srbsko-hrvaški sporazum tvori jedro naše notranje politike.

Postojata pa dve različni gledanji, glede razpleta zamotanega notranje političnega položaja. Obe smatrata izpremembo režima kot izhodno točko.

Toda med tem ko združena opozicija izstopa z zahtevo, da se s pripravo za reševanje naših notranjih političnih vprašanj poveri koncentracijska vlada, v kateri bi bile zastopane vse stranke oz. gibanja, ki imajo svojega oslonca v ljudstvu, pa stoji JRZ na stališču, da je treba sestaviti koalicijsko vlado JRZ z dr. Mačkom, češ, da JRZ itak predstavlja ljudsko večino v vsej državi, dr. Maček pa na Hrvatskem.

V krogih združene opozicije in tudi v taboru dr. Mačka poudarjajo, da koalicijska vlada JRZ z dr. Mačkom ne prihaja v poštev, kajti reševanje notranjih političnih problemov ne more biti nobena strankarsko politična zadeva, ampak zadeva vseh delov naroda.

Misel koncentracijske vlade, ki bi vrnila ljudstvu svoboščine in pripravila tla novi demokratski ureditvi države je treba iskreno pozdraviti. Kajti čim prej bomo prišli iz sedanjih razmer, tem bolje.

Brezposelnost opada?

Deloma gre za potvorjene številke iz fašističnih držav

Statistika Mednarodnega urada dela o gibanju nezaposlenosti v svetu kaže, da je na vsakih 100 brezposelnih v l. 1929 odpadlo v l. 1936 še novih 36. Vendar pa je brezposelnost v opadanju. Največ brezposelnih je bilo l. 1932; razmerje med številom nezaposlenih v l. 1929 in številom nezaposlenih v l. 1932 je bilo 100:280, t. j. na vsakih 100 brezposelnih v l. 1929, jih je odpadlo v l. 1932 280. Ta statistika pa je pomanjkljiva, ker so razne države, zlasti Italija pod fašističnim režimom, pričele potvarjati številke o nezaposlenosti.

Samo 97 milijonov dobička v enem letu. Angleška rudniška družba v Trepči izkazuje za l. 1935-36 samo 97 milijonov dobička. Tu bi se dalo nekaj dobiti za naše finance — če družba slučajno ne uživa kakšnih davčnih ugodnosti.

Pogreba notranjega ministra s. Salengrosa v Lille se je udeležilo preko pol milijona ljudi. Na grobu se je poslovil od pokojnika ministrski predsednik s. Blum.

Čuvajmo delavske zbornice!

K skupščini delavske zbornice v Ljubljani

Letošnja skupščina Delavske zbornice, ki se je vršila v nedeljo, dne 22. t. m. v Ljubljani, je bila prava

manifestacija delavskih in nameščenskih delegatov,

ki se vsako leto sestanejo. Ta skupščina ni bila le pregled poslovanja v minulem letu in sestava programa za novo leto, marveč je bila mnogo več, bila je javen apel na vse delavstvo, da čuva to svojo ustanovo, da ji da svojo največjo moralno podporo. Kakor nerad hvalim, kakor kritično gledam na vsak pojav v delavskem gibanju in socialnopolitičnih ustanovah, moram priznati, da me je ta skupščina genila do srca. In kako ne. Ta soglasnost, to enako gledanje na socialni položaj delavstva in nameščenstva, ta iskrena volja, da se ohrani ustanovo neokrnjeno in avtonomno v pravem pomenu besede. Vse to je prišlo na tej skupščini do najpopolnejšega izraza.

Zato po vsej pravici imenujemo skupščino manifestacijo delavskega in nameščenskega razreda. Kakor imajo delodajalske organizacije in korporacije vse državljanske svoboščine, tako gredo tudi delavskim in nameščenskim organizacijam in ustanovam po enakih zakonih kakor onim.

Ne moremo na tem mestu priobčiti temeljitih in obširnih poročil in se zato omejujemo le na nekatere konstatacije.

Najprej je skupščina odobrila zapisnik III. skupščine. Z letošnjo skupščino poteka triletna poslovna doba zbornice ter se morajo v zmišlu zakona v kratkem razpisati nove volitve.

Predsedniško poročilo je podal predsednik s. Sedej. Navedel je važnejše dogodke, ankete, konference ter opisal delovanje delavske zbornice z ozirom na izboljšanje delavskega in nameščenskega položaja. Povdaril je, da Delavska zbornica ne more biti birokratični aparat, marveč mora biti živ organ z delavstvom in nameščenstvom, ki ščiti interese teh. Pomembna je

sklenitev kolektivnih pogodb, ki obsegajo nad 32.000 delavcev in delavk

v Dravski banovini. Ministrstvo socialne politike ima po § 67 zakona o zaščiti delavcev kontrolirati Delavsko zbornico. Želimo, da se to vrši objektivno. Iz dotičnega odloka je razvidno, kakšne so naloge kontrole, iz katerih se pa tudi da sklepati z ozirom na izjave delodajalcev, da je bila to njih želja, da bi s tem otežkočili stik z delavstvom. O koraku bo še odločalo upravno sodišče, kar je potrebno zaradi načelne odločitve. Delovanje Delavske zbornice ni bilo nikdar politična kupčija, marveč je bila vedno le manifestacija za zahteve delavstva in nameščenstva, kar mora ostati tudi v bodoče.

Tajnik s. Uračnik je poročal o socialnem položaju

ter v lepem referatu podčrtal, da se kljub neznatnemu dvigu gospodarstva, socialni položaj ni izboljšal. Nezaposlenost tudi ni padla. Naravni letni prirastek delavcev je ta-

ko velik, da znaša prebitok še vedno na leto okoli 15.000 delavcev. Položaj je težak. Izboljšati se more le z dvigom industrije ali pa z odprtjem mej, da pojdejo ljudje v svet. Večja zaposlitev se izraža dejansko le v tekstilni industriji. Naloga države je, da dovoli z novim proračunom večje kredite za nezaposlene, vsaj to potrebo priznava tudi Borza dela. Če tu omenimo načrte o delavskih bataljonih, moramo povedati le, da je ta problem neresen. Mnogo lažje bi bilo s socialnim položajem, če bi delodajalci bili za sporazumno sodelovanje glede opravičenih zahtev. Pa tudi delavske organizacije morajo biti disciplinirane. Vzgoja discipline je prva, ker delavstvo, čim opusti disciplino, je brez vodstva in izpostavljeno mnogo večji nevarnosti in često tudi neresnosti, ki se rada maščuje. Organizacije se morajo med seboj podpirati v interesu delavstva.

Poročal je še o zakonu o minimalnih mezdah, ki ga zbornica ni dobila na vpogled; o razširjenju pokojninskega zavarovanja za nameščence, o rudarskem zakonu, o zakonskem načrtu o hišnih poslih ter zakonu o delavskih razsodiščih. Pri pomnil je končno, da novi totalitarni sistemi niso zdravi, ker so delo oseb, ne pa duše naroda.

Blagajnik s. Čelešnik je podal blagajniško poročilo. Iz prebitkov knjižnice se deloma plača dolg, deloma se kupijo nove knjige za Maribor in Celje.

Za finančno kontrolo je poročal s. Petejan ter priporočil absolutorij upravnemu odboru in blagajniku.

O proračunu za 1937 je poročal g. Žužek ter pojasnil nekatere postavke.

O novem volilnem redu je poročal Kosem. Volilni red poenostavi volilno postopanje. Načrt je pregledala še posebna komisija.

O službeni pragmatiki za nameščence Delavske zbornice je poročal dr. Bohinjec ter povdaril potrebo te kolektivne pogodbe.

V debati se je oglašila cela vrsta govornikov. Tako s. Čobal, dr. Bohinjec, ki je predložil posebno spomenico glede avtonomije Delavske zbornice, inž. Žumer, s. Petejan je govoril o uspešnem delu Delavske zbornice in odklanjal komisariat, ki ga JRZ časopisje izrablja v politične in agitacijske svrhe. V dokaz je prečital letak, ki so ga izdali pripadniki JRZ na Pobrežju pri Mariboru ob priliki občinskih volitev. Nato sta Petejan in Zemljič utemeljevala zahtevo po razširitvi pokojninskega zavarovanja na vso državo in vključitvi trgovskih pomočnikov in strojnikov v zavarovanje. Lombardo je predlagal, da se podaljša poslovna doba zbornice na štiri leta, delavskih

zaupnikov na dve leti, s. Bricelj graja načrte o delavskih bataljonih ter povdarja, da v lesni industriji delajo še 12 letni otroci, s. Kellner zahteva starostno zavarovanje, s. Jelen odklanja uvedbo takozvanih »razsodišč dobrih ljudi«, kjer ne bodo sodili poklicni sodniki, temveč upravni uradniki, ki so odvisni od vsakokratnega režima. Tudi prizivna možnost ni predvidena, kakor pri obrtnem sodišču v Ljubljani. Zato bi bila uvedba teh razsodišč v veliko škodo delavstva, s. Šusteršič govori o položaju stavbinskih del., s. Arh ožigosa saniranje bratovskih skladnic, ki je z vsako sanacijo pasivnejše in manj nudi vpokojencem ter predloži posebno spomenico. Govorila sta še Kosem in Kores, prvi o dolžnostih Delavske zbornice, da podpira delavstvo in zaupnike, drugi pa o silno slabih razmerah delavstva v Prekmurju ter s. M. Selanova o zak. o poslih, ki je predložila posebno spomenico. Končno sta govorila še ss. Godnik in Jakomin, prvi o razmerah v Celju, kjer je bilo odpuščenih 300 delavcev in skoraj vsi zaupniki, drugi o podtikanju raznih očitkov glede mezdnih gibanj, da gre le za agitacijo, kar pa je podtikanje, ker socialne razmere gibanja naravnost diktirajo.

Predsednik se je zahvalil vpokojenemu pisarniškemu ravnatelju zbornice s. Kopaču in pozdravil s. Stankota, ki je bil postavljen na to mesto.

Po zaključeni debati so bila sprejeta soglasno vsa poročila, resolucije in inicijative, kakor tudi absolutorij upravnemu odboru in blagajniku ter novi proračun za leto 1937.

V debati so govorniki navajali nekaj naravnost groznih dejstev in razmer. Ne ščiti se socialnopolitična zakonodaja, ne vrši določeni delovni urnik in brez krivde je bilo razrešenih cela vrsta zaupnikov, preden se je izvedla kaka preiskava. To dokazuje, da ima delavstvo še težke naloge pred seboj. Zato naj se delavstvo in nameščenstvo združi trdno v svojih organizacijah, varuje disciplino, ker je val delodajalske reakcije močan in velik. Nedvomno nas čakajo še težke borbe, ki jih bomo pa izvojevali le, če bomo dobro organizirani ter porabili vsa zakonita sredstva v obrambo svojih pravic. Kakor je bila ta skupščina izraz enotne volje, tako naj bodo tudi naše organizacije enotne v interesu — proletarijata!

Kongres socialnodemokratskih žena na Čehoslovaškem se je vršil od 23. do 25. oktobra t. l. Žene imajo v stranki organiziranih (konec 1935) 37.853 članic. Razentega sodeluje v delavskih telovadnih društvih 18.850 žena, 8150 deklic in 29.052 šolskih deklic.

Silajna zmaga demokracije nad združeno reakcijo pri volitvah na čehoslovaških železnih niah!

Na čehoslovaških železnih niah so se prve dni novembra vršile volitve zaupnikov celokupnega železniškega osebja ter funkcionarjev za bolniško blagajno. Volilcev je bilo 235 tisoč, za 13.000 manj kot pred štiri leti. Volilo jih je 216.151 (zad-

njič 205.670). Bili sta postavljeni dve listi, ki sta se borili za 2284 mandatorov.

Prvo listo je tvorila »Demokratska delovna vzajemnost«, sestoječa iz sledečih društev: »Unija«, »Der Eisenbahner Vereins«, strojevodje,

Vladine čete sijajno branijo svoje postojanke

Zavrtnjeni vsi napadi na Madrid

Ofenziva španskih nacističnih generalov se je zaustavila pred vrati Madrida. Zaman je vodil Franco svoje Marokance v naskok. Zaman so italijanski in nemški letalci sejali bombe na mesto, ga rušili in zažigali. Vladine čete so odbile vse napade sovražnika, ki ima zaznamovati ogromne izgube.

General Franco je pred Madridom doživel poraz. V svetovni vojni so generale, ki so izgubili bitke tako velikega obsega, nemudoma odstaveli in poklicali pred vojno sodišče. To bi najbrž tudi sedaj ne bilo drugače. Ker pa v Španiji ni višje sarge od samega Franca, ga seveda nima kdo odstaviti in soditi.

S svojim neuspehom pa je general Franco pokvaril tudi vso režijo mednarodnega fašizma, ki je bila tako skrbno pripravljena in preračunana. Predvideno je bilo, da bo sle-

dilo priznanje Francove vlade po Nemčiji in Italiji v trenutku, ko bo general na čelu svojih čet vkorakal v Madrid. Vse je bilo določeno točno na uro in minuto. Med tem ko so radio postaje v Nemčiji in Italiji objavile svetu priznanje Francove vlade, čakajoč, da bodo hkratu lahko javile tudi zmagovalno vest o zavzetju Madrida, je Francova brezžična postaja molčala. Silen vtis, ki naj bi ga vzbudila v svetu vest o zavzetju Madrida in istočasem priznanju Franca iz Rima in Berlina, se je razblinil v nič.

Franco pravi sedaj, da sploh ne bo več napadal Madrida, ampak ga bo skušal obkoluti, kajti grozdje je prekislo. Dočim je bil doslej padeč Madrida preračunan vedno na dva dni ali tudi samo na par ur, pravijo v Francovem glavnem stanu, da bodo Madrid zavzeli šele čez 14 dni,

nadaljnjih 14 dni pa bodo rabili, da ga očistijo. Nek dovtipnež je dejal, da je največje mesto na svetu Madrid, ker Francove čete že tri tedne korakajo po njegovih ulicah, pa še vedno niso niti sredi mesta.

Mraz in sneg sta jo zagodla Francu

Poleg silnega odpora vladinih čet, je zadnje dni začelo nagajati Francu tudi vreme. Nastopilo je deževje in začelo je tudi snežiti. Španija ima namreč v svojem osrčju kontinentalno klimo, kot n. pr. Sibirija. Te klime pa Marokanci ne prenašajo. Ker drugih čet nima na razpolago, je Franco v veliki zadregi.

Boji v madridskih predmestjih

so zaključili ugodno za branilce, ki so pognali napadalce v beg, stotine pa jih je ostalo na bojišču.

Nevarnost mednarodnih zapletljajev

Anglija za svobodo pomorskega brodarstva

Ojunačen vsled priznanja svoje vlade po Italiji in Nemčiji je Franco te dni objavil, da bo blokiral barcelonsko luko, vse potniške in trgovinske ladje, ki so namenjene v Španijo pa podvrget preiskavi.

Na to vest je sedaj odgovorila Anglija solidarno s Francijo in Ameriko, da bo smatrala vsako ustavljanje, preiskovanje ali kako drugo nasilno postopanje z angleškimi ladjami za običajno piratstvo (pomorsko ropanje). Angleške vojne ladje bodo v takem primeru streljale na vsako

nacistično ladjo. Le vojne ladje legalne španske vlade imajo pravico preiskovati tuje ladje, toda tudi one ne bodo smele nasilno nastopati.

Glede napovedane blokade barcelonske luke s strani generala Franca, je jasno, da jo more izvesti samo s pomočjo italijanskega ali nemškega brodarstva. Ker pa bi taka blokada bila v nasprotju z zgoraj obrazloženim angleškim stališčem, najbrž tudi iz te blokade ne bo nič.

Najmanjši incident pa lahko dovede do zelo neljubih zapletljajev.

Napad tuje podmornice na špansko vladno brodovje

V kartagenski luki zasidrano vladno brodovje je dne 23. t. m. napadla skupina tujih podmornic. Ena podmornica je izstrelila torpedo in zadelo križarko »Miguel Cervantes«.

Vest je vzbudila ogorčenje v Londonu, vsled česar sta se Rim in Berlin požurila, da zanikata, da bi bile pri tem napadu udeležene njune podmornice.

Na španskem bojišču justificiran slovenski letalec

Jože Križaj iz Koprive na Krasu je pred štirimi leti pobegnil z vojaškim letalom iz Italije v Jugoslavijo. Tu so ga zaprli, letalo pa vrnilo italijanski vojaški upravi. Pred skoro dvema meseci je Križaj skrivoma za-

Rusija oboroži svoje ladje

Da zagotovi nemoten pomorski promet s Španijo je ruska vlada sklenila oborožiti vse svoje trgovske ladje. Obenem je del ruskega vojnega brodarstva dobil nalogo, da spremlja transporte v Španijo.

kurjači, Zemska Jednota« ter društvo uradnikov s srednješolsko izobrazbo.

Nasprotno listo pa je tvoril »blok« združene reakcije ter fašizma. Bili so tu v objemu hitlerjevsko usmerjeni Henleinovci s Hlinkovimi slovaškimi klerikalci in — dasi čudno zveni — češkimi agrarci! Poleg teh še razni fašistično usmerjeni drobci.

Blok ni bila nikaka idejna združitev, ampak je imel edini cilj: zmagati! Cele tedne pred volitvami so bili socialisti izpostavljeni časopisni kanonadi. Grdili so jih in obrekovali, obenem pa pisali, da jih sploh ni več! (Prav tako kot to delajo pri nas.) Toda prišel je dan plačila. In reči moramo: Vsa čast češkim sodrugom, ki so storili svojo proletarsko dolžnost!

Glasom objave volilnega izida je prejela Demokratska delovna vzajemnost 172.702 (zadnjič 148.339) glasov in 1862 mandatov, na blok reakcije pa je odpadlo samo 42.385 (zadnjič 49.903) glasov in 408 mandatov, na društvo rokodelcev pa 689 glasov.

Demokratska vzajemnost je, kljub manjšemu številu volilcev, pridobila napram zadnjim volitvam 24.363 glasov, medtem, ko je blok izgubil 7518 glasov.

Hudo so bili tepeni Hlinkovi klerikalci; kajti demokratska vzajemnost je prejela v obeh slovaških direkcijah, Košice in Bratislava 17.716, blok pa samo 9314 glasov, dasi je še pred nekoliko leti imela Hlinkova organizacija veliko večino.

Demokracija zmaguje!

Marta Tausk:

Zofka Kveder

(Spomini na najino prijateljstvo.)

Zofkino umetniško prizadevanje, njeno delo, v celoti presoditi in oceniti, nisem poklicana; to naj store njeni rojaki, ki so čitali njene spise. V nemščini je malo pisala, čeprav je bilo vredno občudovanja, da je Zofka, ki ji je bil materin jezik slovensčina, toliko in tako čudovito lepo pisala tudi v nemščini. Toda kar je bilo za nas, za njene nemške prijatelje največjega pomena, ni bilo njeno literarno delo, temveč njena prekrasna, svobodna osebnost.

In te vrstice, — ki jih narokuje iskrena ljubezen in neomajna zvestoba, — naj pripomorejo tej močni, lepi in dobri ženi, vsemu kar je bilo v njej velikega, globoko človeškega in ženstvenega, do pravičnega presojanja.

Življenjsko zgodbo Zofke moram samo tako podati, kakor mi jo je sama pripovedovala v resničnih prazničnih urah najinega prijateljstva, v najinih skupno prečutih pol, da, celo celih nočeh. Tako kakor mi jo je sama razodela, ali kakor sem jo obdržala v svojem spominu. Upam da bo to skoraj eno in isto, ali, vzgojena skozi dolgo vrsto let k samokritiki in lastni kontroli nad seboj, moram vpoštevati možnost, da se je

v mojem spominu kaj premaknilo in predručilo. Ali eno lahko z mirno vestjo potrdim: vse kar bom tu povedala, vem od same Zofke, vedoma nisem premaknila nobenega kamenčka v mozaiku, ki — epizoda k epizodi, spomin k spominu, sestavljen v 23. letih, — tvori Zofkino življenjsko sliko.

Bilo je v pozni jeseni leta 1903., nekaj tednov pred rojstvom mojega drugega sina, v Sarajevu. Zvečer pride moj mož domov in mi reče: »Ti, dragica, povabljen sva k P.; pride tudi neka slovenska književnica tja, ki se nahaja tu na študijemskem potovanju; Krajčevičevi tudi pridejo.« (Silvij Krajčevič, hrvaški pesnik.)

Jaz — takrat zelo potrta radi težke bolezni svoje matere, ki je tudi nekaj tednov pozneje umrla, in radi mojega stanja, ki me ni posebno priporočalo za družbo — nisem imela volje da bi šla.

»Slovenska književnica?« sem rekla — »Nisem radovedna. Vendar ti sam lahko greš.« Ponoči se vrne moj mož, ves živahen in navdušen: »Lahko ti je žal da nisi šla,« je rekel. »Zofka Kvederova bi se ti gotovo zelo dopadla. Ni kaka navadna eksaltirana punčara. Mlada, lepa, živahna, človeško priprosta in iskrena — no, sicer pa, rada bi te spoznala in te bo obiskala.« »Ona, me-

ne obiskala?« — Zdaj pa sem bila že napol osvojena. In res, prihodnji dan je prišla z gospo M. P., velika, vitka, lepa — kljub naočnikom, ki jih je nosila, — mladostnosveža v pogledu, barvah in kretnjah, iskrea se življenja, vabeča in osvajača vsa srca, ne samo mož, tudi žen in deklet, vse ljudi, vse ki imajo »dušo«, v tistem času smo vsi iskali »duše«, svobodne, dobre, odkrite, brez predsodkov, hrabre ljudi, ki se upajo upreti konvencionalnosti in malomeščanstvu in marsikateri izmed nas si je to »nesodobno«, »blazno«, »nepraktično« in »nezrelo« sanjarenje ohranilo do svojih sivih las in k tem se je prištevala tudi Zofka. Imela je sicer samo posamezne obledelke nitke v svojih krasnih črnih laseh. Do zadnjega — ko je postala že od razočaranj bolna in od boleznih razočarana, ko je bila njena velika vera v samo sebe omajana, njene duha peroti zlomljene, — je še prosila razumevanja, hrepeneče je iztezala roke, iskala je srca, ki bi se hotelo odpreti njenemu in ga sprejeti z ljubeznijo, — brez sodbe in obsodbe. — da bi sprejelo takšnega kakršno je bilo, srce, ki bi ga tudi ona rada sprejela v globoki, občeloški, razumevajoči in sočutstvujoči ljubezni.

Nepopolnosti mojega prijateljstva se z bridkostjo zavedam, če se spo-

Doma in po svetu

Parlament — 10. decembra, Predsednik parlamenta je izjavil časniki, da se skupščina ne bo sestala 25. t. m., kakor je nameraval, ampak je bil iz različnih ozirov primoran sklicanje odložiti do 10. decembra.

Kaj pa to — protizidovske demonstracije v Zagrebu. V Zagrebu so frankovski študentje, ki se jim je pridružila fakinaža, napravili pohod po Ilici vzklikajoč proti Židom in komunistom. Spotoma so vdrli v knjigarno Breyer in jo razbili. Poročila pravijo, da je bila policija presenečena. Ko je prispela na lice mesta, demonstrantov že nikjer več ni bilo. — Frankovci pravijo, da so proti Židom, ker podpirajo komuniste. To je približno ideologija, ki jo pri nas zastopa »Slovenec«, čeprav je bedasta.

Ne za 400, samo za 200 milijonov dinarjev železniškega materiala bo naročila naša vlada v Nemčiji, ker upa, da bo ostalo polovico že lahko izdelala v Zenici.

Zaščita kmetov — zaščita denarnih zavodov. Vsled uredbe o zaščiti kmetov je od 1. 1934 pa do sedaj dobilo 277 zavodov dovoljenje za odlog plačil, sanacija je bila odobrena v 14, likvidacija izven konkurza 32 denarnim zavodom.

Invalidsko vprašanje še vedno ni rešeno. Letos smo čitali, da je invalidsko vprašanje dokončno rešeno z novelo, glasom katere so neke kategorije invalidov in svojcev dobile pravico do invalidnine, ako so se prijavile v roku do 30. septembra 1936. Sedaj pa je izjavil minister za socialno politiko, da bo invalidski zakon še ponovno noveliran in priznani novi invalidi. Torej ni res, kakor se je zatrjevalo, da je invalidsko vprašanje rešeno.

Pieteta. Katoliški »Slovenec« je poročal o demonstracijah v Parizu, ko se je izvedelo za tragično smrt ministra Salengra. — Da da duška svojim simpatijam do francoske vlade — ki je izvoljena od ljudstva s tajnim in svobodnim glasovanjem — si je izbral poseben naslov: »Samomorilec Salengro vznemirja Francijo.« Na takt in pieteto je »Slovenec« že čisto pozabil odkar se vojskuje na strani nacističnega generala Franca, ki s topovi in bombami ruši cerkve v Madridu.

žajevo letalo sestrelili. Križaj je skočil iz gorečega letala s padobranom, vendar tako nesrečno, da so ga zajeli nacisti in ga ustrelili. Križaj je eden izmed onih Slovencev, ki so darovali življenje za svobodo španskega naroda.

mmim, da se mi ni posrečilo, Zofki izgubljenega zaupanja v samo sebe zopet vrniti. Naj skušajo zdravniki razjasniti fiziološke vzroke melanholije, naj nam pripovedujejo filozofije o monizmu in dualizmu, naj juristi sodijo čez lastno in tujo krivdo, — pravičnega odgovora nam ne bo znal nihče dati. In koncem koncev ni pesniški narodni izraz resnice nič bolj oddaljen — če primerjamo, kako neskončno daleč sta obe zadnji dognanji znanosti in preprosta vera od večno skrivnostnega — ki pravi: umrla je od srčne tuge.

»Ki sem vse zapustila radi ljubezni — me je končno ljubezen zapustila.« Torej Zofka me je obiskala. Čeprav se je mudila samo teden dni v Sarajevu, je prišla dvakrat k meni, ki sem ji bila tuja, ki nisem bila niti umetnica, temveč čisto nezanimiva žena nekega odvetniškega konicipijenta. Najini srca sta se našli. To poznanstvo z Zofko štejem še danes, po 23. letih, potem ko deset let delujem v javnem življenju, ko sem videla mnogo odličnih ljudi, sem imela z mnogimi pomembnimi možmi in ženami opraviti in sem si pridobila marsikako prijateljstvo, med svoje največje in najmočnejše dogodke v življenju, Zofka zame ni navadno poznanstvo, ona je kos mojega življenja.

(Dalje prihodnjič.)

Zakaj jim niste nabavili dežnikov? »Slovenec« je ugotovil, da se je ustavila ofenziva Maročanov pod poveljstvom njegovega prijatelja Franca radi tega, ker je začelo baje deževati. Vidite, kakor ste modri in previdni, na to ste pa pozabili, da bi afriške črne vojsčake pravočasno opremili z dežniki. Ali ni škoda, da so se rdeči spet utrdili samo radi tega, ker so Afrikanci brez dežnikov?

Železniški most, ki bo vezal Jugoslavijo in Rumunijo bo zgrajen preko Donave med Kladovom in Turnom Severinom.

Zavarovalnico »Feniks« bodo sanirali in ne likvidirali, kot se je govorilo. Kaj bi ne bilo pametnejše, da bi zavarovalnico prevzela država? Zakaj zavarovalnice še nadalje pušči v rokah kapitalistov?

Avstrijska amnestija. Avstrijska vlada je julija meseca izdala amnestijo, ki se je tikala tudi socialnih demokratov Franca Rauscherja in strokovnega tajnika Holowatyja. Prvi je bil obsojen v socialističnem procesu v marcu mesecu na deset mesecev ječe, Holowaty pa najprej na deset let, po pritisku javnosti na štiri leta ječe zaradi ilegalne strokovne organizacije. Po pomilostitvi so pa oba poslali v koncentracijsko taborišče v Wöllersdorfu. Holowaty ostane v taborišču dve leti. Čedna pomilostitev — na zunaj.

Španski nacisti so zadržali sovjetski transportni parnik s tovorom za Nemčijo. Oficijska ruska Tass-agencija poroča: V Gibraltarju je neka vojna ladja španskih nacistov ustavila sovjetski transportni parnik »Sojusvodnikov«, ki je vozil 10.000 ton plinovega olja za Nemčijo in ga prisilila, da se je vsidral v pristanišču v Centi. Olje je kupil nemški »Benzolverband« in bi ga moral parnik raztovoriti v belgijskem pristanišču Erfelde, kjer poseduje nemški koncern skupna skladišča z belgijsko firmo »Pourfine«. — Rusi pravijo, da se obnašajo španski nacisti kot pirati in ni izključeno, da bo prišlo do zapletljivega. — Vest pa je tudi sicer zanimiva: Hitler rolni proti Rusiji in trguje z njo, v Belgiji pa si francoski in nemški kapital delita skladiščne prostore.

Od 5000 — 40. Irski fašistični general O' Duffley se je odpeljal na pomoč generalu Francu, pa ne s 5000 možmi, kot je pred meseci napovedal, ampak kar samo s celih 40. Ostalim je navdušenje splahnelo.

Angleški parlamentarci v Španiji. V Alicante je prišlo šest angleških poslancev: trije konservativci, dva delavska in en liberalni. Poslanci se hočejo na lastne oči prepričati, kako je v Španiji.

Gospod general se skandalizira. Španski general Franco je ves iz sebe, ker pred Madridom ne more nikamor naprej. Pravi, da so vsega krivi tujci, ki se bore na strani vlade, zlasti pa, ker jo zalagajo z municijo in orožjem, kar je po njegovem pravi skandal. Narobe pa je popolnoma v redu, da on prejema orožje iz Nemčije, Italije in Portugalske ter da se zanj vojskujejo tujska legija in Marokanci. Gospod general je duhovit.

Zopet devet smrtnih obsodb v Rusiji. Sovjetske oblasti so zaprle celo vrsto članov raznih nemških gospodarskih misij in specialistov radi suma špijonaže. Na protest nemške vlade, je odgovoril ruski komisar za zunanje zadeve, da bodo vsi aretirani postavljeni pred sodišče. Sodišče je vseh devet obtožencev, med njimi več pristašev Trockega, obsodilo na smrt radi sabotaže.

Stavka na Japonskem. Na Japonskem stavka 30.000 delavcev. Kakor znano je položaj delavstva v deželi vzhajajočega sonca najslabši na svetu. Japonska policija je najbrž drugačnega mnenja in misli, da stavkajo delavci iz same objestnosti, zato je proglasila voditelje stavke za prevratne elemente in jih zaprla. Čudno je le to, da naše reakcionarno časopisje vsako stavko v Franciji napihuje v nedogled, o stavkah na Japonskem in v Ameriki pa niti ne poroča. Seveda, Bluma je treba žagati.

Iz naših krajev

Maribor

Skrivnostna intervencija. Pred sreskim sodiščem se je vršila že ponovna razprava v tožbi odpuščenega delavskega zaupnika proti neki tekstilni tvornici na plačilo mezde, ker je smatral zaupnik, da je bil neopravičeno odpuščen in bi mu morala vsled tega tožena tekstilna tvornica plačevati mezdo še do konca leta, kakor traja zaupniški mandat. Zaupnik je bil odpuščen že meseca junija in se je vršila sedaj že druga razprava. Pri tej razpravi je predložil zastopnik tožene tovarne v obče presenečenje zaupnika potrdilo banske uprave, da je banska uprava na prošnjo podjetnika potrdila odpust zaupnika in razveljavila njegov zaupniški mandat. Zastopnik zaupnika je proti temu navajal, da ni bil nikak zakoniti razlog za odpust in da bo po pričah dokazal, da je tožena tvornica dosegla razveljavljeno mandata vsled nedopustne protizakonite intervencije ter je ponudil za to tudi priče. Sodišče je razpravo preložilo. Javnost bi gotovo zanimalo vedeti, kdo je interveniral, kako in še marsikaj drugega? Priporočali bi »Slovencu«, da se zanima za stvar in jo ob priliki vplete eventuelno z imeni za kak svoj članek proti židom in kapitalu.

Kdo plača račun te »divje« konkurence? Pri neki večji stavbi so te dni oddajali mizarska stavbena dela. Udeležilo se je ponudbe del več tvrdk, od katerih je ena ponudila, da napravi delo za Din 290.000, dve drugi za Din 220.000, tretja za 190.000 in končno en podjetnik za Din 170.000. Vsi bi napravili razpisano delo po istih načrtih in z enako vrednim materialom. Kako je to mogoče? Nič drugače, kakor da plača razliko delavec z nižnjo mezdjo. Odtod torej te nesramne mezde, ki ne dajo delavcu niti za najskromnejše življenje kruha.

Seja širšega odbora Pomožne akcije za siromašne sloje se bo vršila v torek, dne 24. novembra ob 18.30 uri v mestni posveovalnici. Na nji bo podano poročilo o poteku Pomožne akcije v poslovnem letu

Šest obtožencev obsojenih radi komunizma. Dne 22. novembra se je vršila na Okrožnem sodišču razprava proti šestim osebam obtoženim po členu 1. t. 1. in 2. J. G. pa tudi po t. 3 zakona o zaščiti države radi propagande komunizma. Obsojeni so bili: Marko Josip in Slander Vilko na 2 leti robije in izgubo častnih pravic za dobo 2 let; Oset Franc in Ubojič Matija na 8 mesecev strogega zaporja in izgubo častnih pravic za 1 leto; Goručan Joža in Borštnar Jože pa na 6 mesecev strogega zaporja ter na izgubo častnih pravic za 1 leto. Oset Franc je sodbo sprejel in je bil izpuščen na svobodo za dobo 3 mesecev. Nekateri so prijaviteli revizijo in priziv. Razprava je bila tajna in je trajala polnih 12 ur.

O pomenu zakona o minimalnih mezdah bo predaval v nedeljo, dne 29. t. m. s. Filip Uratnik. Predavanje se bo vršilo v dvorani

Zagorje ob Savi

Pri obratih tukajšnjega rudnika so se pričele dogajati stvari, ki niso v skladu z obstoječimi sporazumi med delavstvom in podjetjem. V tem pogledu bodo morali delavci in zaupniki odločneje nastopiti. Na zunanjem obratu se v tem odlikuje takozvana »karba«, v kateri dva krščanska jezualca kar tekmujeta za zaslugi. Sploh se bomo za zunanji obrat v bodoče bolj zanimali.

Hrastnik

Rudarski vpokojenci bodo ustanovili svojo organizacijo in so tozavedna pravila že vložili. Zeleti je, da se res vsi vpokojenci zanimajo za to važno akcijo in pristopijo, čim bodo pravila odobrena. Le v skupnem nastopu je uspeh! Vpokojenec.

Predavanja za delavstvo

Senovo — Rajhenburg, v nedeljo, dne 29. novembra s pričetkom ob 9. uri dopoldne v Delavskem domu. Predavatelja ss. dr. Reisman in Erzen.

Prevalje, v nedeljo, dne 6. decembra ob

Predavanje na Pohorju,

Ze dolgo so želeli naši delavci v dolini okrog Sv. Lovrenca na Pohorju, da bi se tudi pri njih vršilo predavanje o delavskih zakonih, ki jih njihovi podjetniki, večji in manjši delodajalci, nočejo priznavati. Radi velike razgibanosti delavskega pokreta po drugih krajih, kjer so se morala vršiti zadnji čas predavanja, pa smo imeli šele preteklo nedeljo prvo predavanje o socialni zakonodaji v Sv. Lovrencu.

Toda ne samo iz trga, tudi s hribov, iz samotnih gozdov, so privrle skupaj lesni delavci, bradati žagarji, trpinji iz kamolomov in kovinarji iz tovarne Kieffer in drug, kjer izdelujejo kose in srpe. Dvorana nad gostilno Jelen je bila končno premajhna za vse številne udeležence.

Ze ob 8. zjutraj se je pričel najprej ustanovni občni zbor podružnice Saveza Metalnih Radnika Jugoslavije, ki je poslovala doslej le kot pripravljalni odbor ter so oblasti trikrat zavrnile nepopolna pravila. Šele sedaj je bilo mogoče končnoveljavno ustanoviti to prepotrebno organizacijo kovinarjev v Sv. Lovrencu, ki bo imela mnogo težkega dela, da uveljavi časovni delovni red, ki bo odgovarjal jugoslovanski delavski zakonodaji. Zborovanje je vodil predsednik dosedanega odbora s. Slatinek

1935-36; poročilo o izvršenih ukrepah, da se zagotovi uspeh Pomožne akcije tudi v zimi 1936-37; poročilo o načinu oskrbovanja in zaposlitvi brezposelnih ter o otvoritvi ogrevalnice za slučaj hude zime.

Sele nesreča mu je pripomogla do večjega »stanovanja«. Zadnjič smo poročali o eksploziji bencina v »stanovanju« velikem komaj par kvadratnih metrov v Danjkovi ulici, v katerem je bivala štiričlanska družina. Po eksploziji, pri kateri so vsi člani družine odnesli težje ali lažje poškodbe, je mestna uprava nakazala nesrečnikom cel vagon za bivanje.

Jager pa jaga... Skoro ne mine teden, da ne bi naši dnevniki poročali o uspešnih in občudovanja vrednih brakadah kakšne odlične lovske družbe ali pa vsaj zabeležili smrti nedolžnega zajčka, ki je padel zadet od roja svinčenih zrn iz puške tega ali onega velikega rodoljuba, katerega potem predstavi list kot pravega junaka dneva široki javnosti in mu čestita lovski blagor. Te dni je pa naše dnevno časopisje zabeležilo nek izreden lovski dogodek. Znani mariborski lovec je ustrelil na Pobrežju močvirnega bobra — iz Južne Amerike. Strašna zverina je kolovratila po polju in ogrozila — gnijoče preostanke poljskih sadežev. Kdo ve koliko časa bi bila še delala ogromno škodo, da njenemu početu ni napravila konec lovčeva svinčenka. Ljudje so te dni ugibali kako težek mora biti lov na tako ameriško zverino in da mora biti lovec zelo »hladnokrven, da se ji približa. V pomirjenju naj služi, da je bila zverina — udomačena. Z njo so se igrali otroci in če si se ji približal se je postavila vedno na zadnje noge, pa ne morda, da te napade, ampak da se s teboj poigra. Kakor nam pravijo je bober lovca celo poznal, ker ga je že enkrat videl pred svojo kletko, v kateri je živel zadovoljno s svojo družico, ki sedaj žaluje za njim, poleg lastnika.

Celje

Delavske zbornice točno ob 9. uri dopoldne. Predavanje je namenjeno predvsem delavskim zaupnikom, kakor tudi funkcionarjem strokovnih organizacij. Kdor se zanima za socialno zakonodajo, naj ne izostane!

Tečaj za vzgojo otroka na Ljudski univerzi v Celju priredi v četrtek, dne 26. t. m. svoje drugo predavanje: »Otrok ob vstopu v šolo.« Predaval bo g. dr. Žgeč Franjo.

KINO »METROPOL«, CELJE 25., 26. novembra: **ABECEDA LJUBEZNI.** Film je sniman po Nestrojevi veseloigr. V glavni vlogi: Luise Ullrich, Paul Hörbiger, Theo Linggen. 27., 28. novembra: **POSLEDNJI AKORD.** Največja umetnina letošnje sezone. V glavni vlogi: Willy Birgel, Lil Dagover in drugi. 27., 28. novembra: **MATINEJE: ROBN HOOD EL-DORADA** ob 16. uri. Vsi prostori v parterju 3-50, na balkonu 4-50 Din.

Mežica

Neopravičeno so nas stlačili v svojo vrečo. O izidu občinskih volitev v Mežici je poročal »Slovenec«, da je bila pri nas izvoljena JRZ-kompromisna lista. To poročilo pa ni resnično. Res je, da je bila v naši občini ena sama lista in da sedi v novem občinskem odboru 10 socialistov, 7 kmetov in obrtnikov in en namešteneec. Gospodje so se sami ponudili za skupno listo. Socialistom pripadala župan Lamprecht in podžupan Trbovc Franc. — V Rudar.

Prevalje

Na razna vprašanja naših naročnikov sporočamo, da je gostilničarka Trdinova na Lešah odpovedala »Delavsko Politiko«.

Trbovlje

Iz volilnega boja za občine

Združena delavska, kmečka in obrtniška lista je odbila zadnji politični naskok in odklonila, da bi zadovoljila silnemu apetitu po mandatih, ki so ga kazale stranke, ki trenutno mislijo, da uživajo monopol. Delavci, kmetje in obrtniki so to vest vzeli z velikim navdušenjem na znanje in bo nova občinska uprava sestavljena res iz predstavnikov delavcev, kmetov in obrtnikov ter bo nudila največje jamstvo za nadaljnje občinsko delo v znamenju poštenosti, medsebojnega razumevanja in podporanja.

Zanimivo je opazovati, kako brez glave so oni, ki so mislili, da morajo imeti privilegirano besedo in zastopstvo v občini.

Zadnji skupni posvet delavcev, kmetov in obrtnikov je tudi soglasno sklenil, da mora biti nositelj združene liste delavcev, kmetov in obrtnikov dosedanji trboveljski župan s. Jakob Klenovšek. Delavska skupina, ki je v občinskem odboru najmočnejše zastopana, je pa odstopila vsem obrtnikom in kmetom tisto število mest, ki jim kot soobčanom in davkoplačevalcem tudi pripada.

Združena delavska, kmečka in obrtniška lista je lista resničnih predstavnikov občanov v Trbovljah in naj se kdo še tako strankarsko napihuje, preko tega dejstva ne more. Zato tudi ta lista samozavestno lahko računa na sijajno zmago dne 6. decembra. Nasprotnike te liste pa že v naprej opozarjamo, da se volilci, ki stojimo za to združeno delavsko, kmečko in obrtniško listo, ne pustimo begati z manevari, s katerimi mogoče misli kdo zopet ribariti v kalnem pri občinskih volitvah. — Volilci.

Revna rudarska deca dobi obutev. Načelstvo II. skupine Rudarske zadruge v Trbovljah je v mesecu oktobru vložilo na generalno ravnanje TPD v Ljubljani prošnjo za podporo revni rudarski deci na ta način, da bi se ji, kot lansko leto, nabavilo obutev. TPD je prošnjo ugodila in nakazala v to svrhu Din 20.000 za Trbovlje ter dovolila, da se za gornjo vsoto nabavijo čevlji pri tukajšnjih čevljarjih, kar bo tudi ugodno vplivalo na zaposlenje.

Jesenice

Tri delavske zaupnike je razrešila banska uprava njih funkcij. So to glavni zaupnik vseh treh tovarn s. Perko Vencelj, glavni zaupnik tovarne Javornik s. Kralj Nace in pa namestnik javorniškega glavnega zaupnika s. Stražišar Viktor. Odkol banske uprave jim očita, da so prekorčili svoj delokrog s tem, da so kot delavski zaupniki »hujskali« stavbinsko delavstvo na stavko in se je aktivno udeleževali, s čemer je bila pa prizadeta tudi KID, kjer so zaupniki. Gre torej za to, ali smejo obratni zaupniki sodelovati na strani delavstva, kadar se nahaja v boju in v mezdni pogajanjih, ali pa smejo biti samo mešetarji v sporih med delavci in delodajalci. To je približno podobno sporu zaradi zastopnikov Delavskih zbornic, v katerem gre za to, ali morajo biti le posredovalci ali pa lahko tudi zastopajo interese delavstva, dasi je znano, da so n. pr. zastopniki industrijskih zbornic v takih primerih še vedno zastopali interese podjetnikov in delodajalcev. Skratka: v obel slučajih je na tehtnici vprašanje delavske zaščitne zakonodaje in njenega izvajanja. Nasprotniki delavstva seveda izrabljajo gornjo razrešitev. Vložena pa bo proti temu odluku pritožba in utegne biti nadaljnji potek še zelo zanimiv. Delavstvo in delavski zastopniki pa računajo s tem, kar »Slovenec« dan za dnem naglaša, da »so njegovi ljudje prijatelji delavstva«.

Študijsko potovanje jeseniških delavcev v Nemčijo. V nedeljo popoldan je odpotovalo osem jeseniških delavcev na stroške KID na študijsko potovanje v Nemčijo, kjer si bodo ogledali železarsko industrijo v Porenju, Porurju in v Westfalski. Delavce vodi tovarniški uradnik g. Bernhard. Na potovanju se bodo mudili deset dni. Mi upamo, da bodo vsi ti delavci gledali na razmere v Nemčiji s svojimi lastnimi delavskimi očmi in da bodo po povratku res opisali to, kar so videli, ne pa peli slavo temu ali onemu, kakor to dela neki »Slovenec« dopisnik, ki je bil tudi v Nemčiji. Mi menimo, da bodo jeseniški delavci, ki so šli v Nemčijo, tudi ugotovili, koliko so tam delavsko zaščitne in higienske naprave mnogo bolj na višku — kar so priborile delavstvu svobodne strokovne organizacije — kakor pa na Jesenicah in da bodo znali tovarni KID dopovedati da tudi jeseniški delavci nekaj takega potrebujejo. Po povratku delavcev iz Nemčije bomo o vtisih od tam poročali.

Šoštanj

Nek 70 letni siromak, po poklicu urar, je bil vedno zvest pristaš katoliških družtev, član tretjega reda, Marijine družbe in kakor sam pravi je popolnoma čist pred Eviniim svetom. Ta človek bi rabil zavetja in oskrbe, toda nihče se ne briga zanj; nag, lačen in ušiv tava okoli kakor deseti brat, povsod se ga bojuje, ker kamor sede, pusti polno mrčesa. To pripovedujemo, ne da bi njega poniževali, ampak da potrkamo na »srca« tistih, ki vedno toliko govore o javni morali, ljubezni do bližnjega itd. Taki primeri, gospodje, uče ljudstvo spoznavati razliko med vašo besedo in dejanjem.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svoje dolžnosti!

Ptuj

Naglo poslovanje bratovske skladnice. Neki rudar iz rudnika Podlož-Hrastovec čaka še vedno na svojo hranarino, ki mu je bila glasom obvestila bratovske skladnice nakazana že dne 14. oktobra. Na tozadevno urgenco pri poštni hranilnici, je pa prejel odgovore, da denar ni nakazan in tako ubogi rudar čaka in čaka...

Predavanje o socialni zakonodaji se nadaljuje v četrtek, dne 26. t. m. ob 20. uri. Predava s. dr. Reisman. Pridite vsi!

Popravljamo. Da se ne bo tvrdki Reinhardt godila krivica, popravljamo zadnje poročilo v toliko, da letos nadurno delo plačuje.

Tekmovanje aranžerjev izložb. Na pobudo agilnih trgovskih pomočnikov, ki ta čas snujejo organizacijo privatnih nameščencev se je vršil aranžerski tečaj. V nedeljo in ponedeljek, 15. in 16. t. m. so pa priredili tekmovanje v aranžiranju izložb. Uspeh tega tekmovanja je bil zelo lep in moramo prirediteljem čestitati. Od tega bodo imeli največ koristi gg. trgovci, čeprav nekateri niso pokazali za stvar pravega razumevanja.

Kranj

Po volilni zmagi. V Stražišču je zmagala opozicija. 25. oktobra izvoljeni župan Križnar je bil 30. oktobra odstavljen, češ, da je zagrešil kazniva dejanja, radi katerih da je bil ovaden državnemu pravdnistvu že 21. septembra.

Knjige »Cankarjeve družbe« dobite naročniki pri poverjeniku in sicer ob nedeljah, dne 22. in 29. t. m. od 9. do 11. ure v dvorani rest. Semen. Tudi za člane zamudnike so knjige za enkrat še na razpolago. Proti plačilu Din 20.— dobite štiri lepe knjige, toda samo še v mesecu novembru, ker potem ni več gotovo, da bi jih mogli dobiti vsi lanskoletni naročniki. Požurite torej!

»Delavska Politika« jih bode v oči. »Pod velbom« se že dlje časa ašira »Delavska Politika«. Zadnje čase jo nasprotniki večkrat strgajo z deske. Menda jih boli, ker se okrog nje zbira vedno več čitateljev. Apeliramo na delavstvo, da pazi na te fašistično navdahnjene »kulture« vandale. Vsak malo pogledimo, pa se nam bo gotovo posrečilo, da kalina zasačimo.

Velenje

Delavski shod. V nedeljo, dne 29. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršil v hotelu g. Ivana Raka shod delovnega ljudstva, na katerem bodo poročali s. Jelen in kandidati liste delovnega ljudstva za občinske volitve v Velenju. Sodrugi, udeležite se shoda vsi!

Kamnik

Dva pevka koncerta je priredilo delavsko pevsko društvo »Solidarnost«, in sicer enega v Mozirju (popoldne v dvorani restavracije »Mayerhold«) in enega v Gornjem gradu (zvečer v Sokolskem domu). Oba koncerta sta bila zelo dobro obiskana in sta uspela zlasti po zaslugi marljivega in agilnega pevovodje Franca Vidmarja. Spored je bil pester. Zbor je moral več pesmi ponavljati. Mozirčani in gornjegrajčani so pokazali velik interes za delavsko pesem in prijateljstvo do delavcev. Vsem, ki so obiskali koncerta, izreka »Solidarnost« najpristrčnejšo zahvalo.

Kočevo

Boj redno dostavljanje pošte bi želeli prebivalci v okolici rudnika. Čeprav spada ta kraj še pod mesto, dobivamo pošto le vsak drugi dan, medtem ko se v ostalem delu mesta dostavlja dnevno. »Delavska Politika«, ki jo uprava v Mariboru odpošlje že v terek zvečer, dobimo šele v petek, petkovo številko pa šele v ponedeljek. Vse pritožbe nič ne zaležejo. Odpravili so nas z izgovorom, da se v tem kraju tudi poprej pošta ni dostavljala bolj pogosto in da primanjkuje pismonoš. Taki izgovori prizadete seveda ne morejo zadovoljiti, ker vemo, da je dovolj brezposelnih na razpolago, menimo pa tudi, da smo upravičeni zahtevati vsaj tiste ugodnosti, ki jih uživajo prebivalci ostalih delov mesta. Pričakujemo, da bo poštno ravnateljstvo v Ljubljani čimprej odpravilo te nedostatke, ki škodujejo tudi ugledu poštnega urada in poštnih ustanov.

Cvetje z vrtov „Slovenca“ glasila (?) „ne katoliške akcije“

Mi smo že večkrat pokazali, da »Slovenec« s svojo pisavo in politiko v zadnjih časih velikokrat prihaja v temeljito nasprotje s katoliškimi načeli in raznimi katoliškimi organizacijami. Pri »Slovencu« so se nekoč razburjali radi teh naših očitnih dokazov. Končno so pa prišli do preprečenja, da imamo le mi prav, kajti te dni so zagrozili »Jutru« s tožbo, ker ga je imenovalo »glasilo katoliške akcije«. Odslej imamo torej opravka s »Slovencem«, kakršen je. Priznati moramo, da se sedanji »Slovenec« ne razlikuje mnogo od prejšnjega, o katerem so nekateri mislili, da je bil glasilo »Katoliške akcije«. Čigavo glasilo je »Slovenec« sedaj, ne vemo, vemo pa, da sta zmedenost in zbeganost v njegovih predelih ostali. Poglejte samo ta-le

prepir urednika »Slovenca« s »Slovencem«. V 267 a številki je glavni »Slovenčev« urednik dr. Ahčin (= Drin) objavil globokoumen uvodnik z mogočnim naslovom »Demon kapitalizem«. (»Slovenčarjem« so zelo pri srcu razni demoni, mamoni, etosi itd.) V tem demonstvu ugotavlja Drin:

»Mi se borimo proti boljševizmu, ker je popolno brezboštvo. (Če bi boljševiki počastili Cerkev, bi bili torej zanj, op. ur.) Toda pri tem se žal nehoti in proti svoji volji (?) znajdemo v isti fronti z onimi, ki sedanje vnebovpijoče gospodarske in socialne razmere v Evropi branijo in zagovarjajo... Ta okoliščina vodi do usodne zamenjave, kakor da tudi katolicizem zagovarja brezdušni, mamoniški kapitalizem.«

Za izhod iz te zagate predlaga Drin:

Zoper naknadno razveljavljenje potrjene kandidatne liste ni pritožbe

Načelna sodba upravnega sodišča v Celju

V občini Ruše je bila za občinske volitve dne 25. oktobra 1936 vložena lista z nosilcem s. Magdičem Dragotinom. Sresko sodišče v Mariboru je listo potrdilo, dne 22. oktobra pa razveljavilo. Proti tej odločbi je bila vložena pritožba na upravno sodišče, ki je pod R 101-36-4 z dne 13. novembra 1936 tako-le odločilo:

Upravno sodišče je o pritožbi naslednje razmotrivalo:

K 1. in 2. Volilno postopanje je v načelu izročeno upravnim oblastvom, kontrola nad tem postopanjem pa upravnim sodiščem. Odločanje o potrditvi ali zavrnitvi kandidatnih list je pa upravnim oblastvom sploh odvzeto in izročeno sreskim sodiščem, katerih odločbe so dokončne. To pomeni, da proti tem odločbam ni nobenega pravnega sredstva na višjo stopnjo rednega sodišča. Povsem iz-

»Ravno vsled tega, ker se nas zmotno ali zlonamerno hoče istovetiti s kapitalistično hidro, je potreba, da svoje nasprotje do kapitalizma, kakor se danes javlja, prav tako odločno in jasno podčrtamo, kakor do boljševizma.«

Drin sam se menda ne zaveda, v kakšnem nasprotju je ta njegov uvodnik z drugim pisanjem »Slovenca«, z njegovimi hujšakškimi naslovi, z njegovim zlobnim poročanjem o vsakem demokratičnem gibanju in z njegovimi slavospevi nemškemu monopolističnemu kapitalizmu, ki ga je nekaj dni prej slavil v samem »Slovencu« drug urednik »Slovenca« g. Kuhar!

Drin pravi, da se boré on in njegovi tovariši proti boljševizmu zato, ker je boljševizem brezbožen. Toda zakaj se pa potem z raznimi sredstvi (ne samo z duha svitlim mečem) boré tudi proti krščanskim socialistom, zakaj proti katoliškim delavskim organizacijam snujejo versko nevtralne strankarske klube in organizacije, zakaj lepo zagovarjajo sporazum liberalnih in klerikalnih podjetnikov pri TOI in tozadevno politično kupčijo priobčujejo pod »gospodarsko« rubriko, dočim vodijo gonjo proti Delavski zbornici in skušajo delavske vrste še bolj razbiti?

G. Drin, če hočete, da bodo ljudje verjeli vašim lepim uvodnikom, če hočete vzbuditi vtis, da res mislite tisto, kar pišete, boste morali s svojimi tovariši spremeniti vso svojo politiko, vse svoje razmerje do kapitalistov in delavcev in do vseh ljudskih gibanj, za katere ne morete niti sumničati, da so brezbožna. Dokler pa tega ne doživimo, se ho pa nujno še ponavljala in poglobljala tista »usodna zamenjava«, ki jo tako globoko obžalujete.

ključeno pa je, da bi mogla o zakonitosti ali nezakonitosti teh dokončnih odločb še razsojati upravna sodišča, ki vršijo kontrolo le o zakonitosti ali nezakonitosti odločb upravnih oblastev. Odločba Sreskega sodišča o potrditvi kandidatne liste ali o njeni zavrnitvi iz kateregakoli razloga je torej pravomočna in se vrše volitve na podlagi stanja, ki je nastalo s to dokončno odločbo, ne da bi moglo upravno sodišče pri odločanju o pritožbah zoper nepravilnosti volitev odločati tudi o tem, ali je bila potrditev ali zavrnitev kandidatne liste zakonita ali ne, četudi je jasno, da je eventualna nezakonita potrditev ali zavrnitev kandidatne liste bistveno vplivala na izid volitev. Edina korektura je dopustna po § 129 odst. 1 zakona o občinah, po katerem mora ban razrešiti predsednika občine, člane občinske uprave ali občinske odbornike, čim se ugotovi, da nimajo pogojev, ki se zahtevajo v tem zakonu.

Radi navedenih razlogov se je morala pritožba kot neosnovana zavrniti.

Nemška fašistična vlada dobavlja bombe španskim nacistom

»Neuer Vorwärts«, glasilo socialno demokratičnih emigrantov iz Nemčije v ČSR, objavlja fotografijo bombe nemškega izvora, ki jo je neko letalo vrglo na Madrid, pa ni eksplozirala. Na bombi je vtisnjen datum: juli 1936, na njenih posameznih delih pa čitamo: »Füllkörper für S.« in »Zusatzkörper, Reinsdorf, 3, Liefl. 1936.« Nemške bombe torej mesarijo nedolžne prebivalce Madrida in bojevnike za špansko svobodo.

VZAJEMNOST

Maribor

Predavanje. V sredo, dne 25. novembra ob 8 uri zvečer se bo vršilo v dvorani Delavske zbornice predavanje o nalogah delavske žene v sedanosti. Predava s. Milica Stupanova. Sodrugi in sodrugi, pridite polnoštevilno.

Delavski pravni svetovalec

Delo v inozemstvu (Prevalje)

Vprašanje: Nek delavec je delal v Avstriji 9 let, nato pa je zbolel in se vrnil domov. Ko je ozdravel, je hotel zopet iti delat k svojemu prejšnjemu delodajalcu, pa ga niso pustili čez mejo, ker je bil jugoslovanski državljan. Ali more radi tega zahtevati kako odškodnino?

Odgovor: Od podjetnika dotični delavec ne bo mogel zahtevati odškodnine, ker podjetnik ne odgovarja za ukrep oblasti, s katerim je to prepovedalo delavcu delati v državi. Ravnotako pa tudi ne bo mogel zahtevati odškodnine od avstrijske države, ki ima enako kot vse druge države uveljavljene prepovedi, odnosno omejitve glede zaposlovanja inozemcev.

Povečana fotografija (Trbovje)

Vprašanje: Moja mati je na prigovarjanje nekega potnika podpisala naročilnico za povečanje slike, vendar pod pogojem, da na to pristane tudi oče, ki pa pozneje ni hotel pristati. Tvrdka grozi sedaj s tožbo, češ, da je potnik sploh ni obvestil o stavljenem pogojem. Ali bo morala znesek plačati?

Odgovor: Če na naročilnici, ki jo je Vaša mati podpisala, navedeni pogoj ni bil pristavljen, bo v morebitni pravdi težko uspela, ker bo sodišče najbrže verjelo naročilnici, ne pa navedbam Vaše matere. Na uspeh bi bilo upati kvečjemu, če bi imela Vaša mati zanesljive pričje, ki bodo mogle potrditi, da je bil dogovor res sklenjen s takim pogojem.

Občinska njiva (Megojina)

Vprašanje: V naši vasi ima sosesa nekaj zemlje, ki jo pa hočejo sedaj vaščani z biv. županom na čelu, ki to zemljo upravljajo, naenkrat prodati. Ali so k temu upravičeni brez pristanka ostalih občanjev?

Odgovor: Niste dovolj pojasnili, čigava last je njiva. Ako je last občine, se jo sme prodati le s sklepom občinske uprave, ako pa je last kake posebne korporacije, razpolaga z njo ta korporacija po svojih pravih.

M. Ž. Šoštanj. Na vprašanja brez podpisa in nenaročnikom ne odgovarjamo.

Študenti pri Mariboru

Predavanje. O začetku človeške kulture je predaval v ljudski univerzi minuli četrtek prof. Stupan. Zanimivega predavanja se je udeležilo 145 poslušalcev. Prihodnje predavanje bo v četrtek dne 26. novembra; predaval bo g. prof. Baš.

Književnost

»Teško vzgojilivi otroci«. V založbi »Žena in svet« v Mariboru je izšla izpod peresa znane pisateljice in vzgojiteljice Milice Stupanove lična knjiga »Teško vzgojilivi otroci«. Cena Din 30.—. Strokovno ocenimo bomo priobčili pozneje.

Volnene dokolenke, moške in ženske nogavice iz lastne pletarne nudi **EKSPORTNA HIŠA „LUNA“** Maribor, Glavni trg št. 24.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupite najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasi. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se

ŠPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom I.T.T.O.Z.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava, Bogata izbira modnega blaga.

POZOR! Damsko in moško garderobo po najnovejši fazoni in zmernih cenah Vam izgotovi Aršc Leopold, modni salon »Elega-Façone«, Maribor, Koseskega ulica 22. (Zadostuje dopisnica, pridem na dom.)

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z o. z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.

Poštni čekovni račun 12.048.

Telefon interurban št. 5.

Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih zadržnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—.

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.